

Säätiön tulevissa uutuukskirjoissa ihailaan Adolf Bockin meritaidetta ja sukelletaan Kustaa III:n meritaisteluihin

Kustaa III.

keskuudessa tapahtumat ovat jääneet vähemmän tunnetuiksi. Monille onkin yllätys, että Itämeren alueen suurin milloinkaan käyty meritaistelu tapahtui Ruotsinsalmessa 9.–10. heinäkuuta 1790.

Näistä verisistä meritaisteluista 1788–1790 kertoo John Nurmisen Säätiön loppuvuodesta ilmestyvä ainutlaatuinen kuvateos. Kirjoittaja on tietokirjailija, sukeltaja, saaristolokuvaja Raoul Johnsson. Kuvamateriaalia aiheeseen liittyen on haettu niin Suomen, Ruotsin kuin Venäjänkin

Itämerellä ja Suomenlahdella käytiin kolmen sotavuoden aikana 1788–90, niin kutsutussa Kustaan sodassa, lukuisia yhteenottoja Ruotsin ja Venäjän välillä. Suuret linjalaivat taistelivat avomerellä, kun taas Ruotsin saaristolaivasto ja Venäjän sotulaivasto kamppailivat Suomenlahden perukassa. Koskaan aikaisemmin eikä myöhemminkään niin suuret laivastot olleet taistelleet Itämeren alueella kuin Kustaa III:n (1746–1792) provosoinnissa sodassa. Varsinkin nykypolven

museoista ja arkistoista. Pikkutarkat alusten pienoismallit, loisteliaat maalaukset ja käsintehdyt kartat muodostavat teoksen kuvituksen. Pietarin merimuseo osoittautui varsinaiseksi aarraitaksi kuvitusta etsittäessä. Museon kokoelmiin kuuluu 700 000 esinettä. Säätiön väki pääsi tutustumaan ainutlaatuisiin aarteisiin museon ammattitaitoisen henkilökunnan opastuksella toukokuussa.

Korkeussaaren taistelu 15. elokuuta 1789.

Adolf Bock 1920-luvulla.

tai jäälauttojen keskellä. Hän on tallentanut jälkipolville lukemattomia purjelaivoja, matkustaja-aluksia, jäänsärkijöitä ja kauppalaivoja. Merkittävän lisän hänen tuotannossaan muodostavat merisota-aiheiset teokset, joita hän maalasi II maailmansodan aikana.

Syyskuussa 2010 ilmestyvää Adolf Bockin merimaalarinurasta kertovaa kirjaa varten John Nurmisen Säätiö on etsinyt tietoja hänen teoksistaan ja elämänvaiheistaan. On kuvaavaa, että Säätiö on saanut yli 100 yhteydenottoa Adolf Bockin teosten omistajilta. Kirjan pääkirjoittaja on taidehistorioitsija Tuija Peltomaa. Teoksessa loisteliaalla

Merenkulun piirissä merimaalari, professori Adolf Bock (1890–1968) on varsin tunnettu nimi. Hänen laajaa tuotantoaan on runsaasti esillä lukuisissa merimuseoissa, varustamoiden kokoelmissa ja yksityisissä kodeissa. Bockin taiteelle on ominaista äärimmilleen viety tekninen mestarillisuus kuvata merta todentuntuisesti niin myrskyssä kuin tyvenessä, sumussa tai meritaistelujen melskeessä, avomerellä

laiva- ja meriaiheisella kuvituksella tulee olemaan merkittävä sijansa. John Nurmisen Säätiö on halunnut tehdä kunniaa tälle merimaalauksen suurelle taiturille, jonka kaikissa töissä näkyy rakkaus mereen ja suuri ammattitaito. Hänen parhaimmat teoksensa yltävät mestariluokkaan, ja häntä voidaan luonnehtia merimaalariksi sanan syvimmissä merkityksessä. Bockin taiteesta on sanottu, että hänellä on synnynnäinen taito ”tehdä maalauksissaan meri-ilma kosteaksi ja suolaiseksi sekä saada meren, taivaan ja aluksen sulautumaan yhteen täydelliseksi harmoniaksi”.

Eteläsatama. 1937.

MERIHISTORIA

Valo merellä - Ljuset till havs palkittiin Vuoden kaunein kirja 2009 -kilpailussa

Suomen kirjataiteen komitea palkitsi huhtikuussa vuoden 2009 kauneimpia kirjoja. *Valo merellä - Ljuset till havs: Suomen majakat/Finska Fyrar 1753-1906* valittiin tietokirjojen sarjassa yhdeksi kauneimmista. Raati kertoi valintaperusteissaan, kuinka ”*Valo merellä* on miehekäs kirja, suolan ja meren tuoksuinen. Seppo Laurrell on tehnyt perusteellista työtä, Petri Porkolan oivaltavia valokuvia ja rakennepiirroksia vanhimmillaan 150-vuotiaista majakoista Suomen rannikolla. Jyllhä, pitkänomainen kirjan muoto tukee sisältöä. Painotyö ja typografia on huoliteltua.” Kirjan graafinen suunnittelija on Olavi Hankimo.

Merellisiä dokumentteja lahjoituksena säätiöön

Niilo Olavi Vehmanen (1907-1970) teki pitkän uran suomalaisilla laivoilla. Hän toimi muun muassa John Nurminen Oy:n höyryalus *Kontion* (myöh. *Inkeri Nurminen*) konepäällikkönä vuosina 1940-1948. Vehmanen merkitsi tarkasti muistikirjaansa tiedot laivoista, joilla oli kulloinkin töissä, kuten myös näiden pysähdyspaikat ja satamat. Vehmanen poika Harri matkusti isänsä mukana laivoilla ja oli muun muassa *Aina Maria Nurmisen* matkalla vuonna 1943. Kuusivuotias poika toimitti sekalaisia askareita maton puhdistamisesta puhelimen korjaukseen. Harri Vehmanen lahjoitti maaliskuussa 2010 isänsä muistikirjan John Nurmisen Säätiölle. Näin pala suomalaisen, jo kadonneen merenkulun perinnettä on tallessa säätiön arkistossa.

Vehmanen kuva-albumista löytyi kuva s/s *Kontion* kapteeninsalongissa pidetyistä kemuista vuodelta 1945. Kokonaisena säilynyt kapteeninsalongi on nykyisin säätiön kokoelmien helmi. Alla ote säätiölle lahjoitetusta muistikirjasta.

1943		1947	
1001	Sveitsi	Paala	1001
1002	Osaka	Ruotsi	1002
1003	Oskarsund	---	1003
1004	Osaka	Tanska	1004
1005	Jämsä	Ruotsi	1005
1006	Sveitsin	---	1006
1007	Wollane	1007	1007
1008	Turku	1008	1008
1009	Wollane	1009	1009
1010	Osaka	1010	1010
1011	Osaka	1011	1011
1012	Osaka	1012	1012
1013	Osaka	1013	1013
1014	Osaka	1014	1014
1015	Osaka	1015	1015
1016	Osaka	1016	1016
1017	Osaka	1017	1017
1018	Osaka	1018	1018
1019	Osaka	1019	1019
1020	Osaka	1020	1020

Matti Lappalainen in memoriam

Merikapteeni Matti Lappalainen (1917-2010) oli viimeinen Nurmisen laivoilla seilannut kapteeni. Hänen kotinsa sijaitsi Raumalla, ja vielä runsaat kaksi vuotta sitten vietettiin hänen 90-vuotispäiviään suvun ja ystävien piirissä Rauman Merimuseossa. Matti toimi John Nurminen Oy:n palveluksessa 1951-1960, mm. toisena perämiehenä *Aina Maria Nurmisella*, ensimmäisenä perämiehenä *Inkeri Nurmisella* ja *Marja-Liisa Nurmisella* sekä päällikkönä *Elsa*, *Riitta* ja *Ruth Nurmisella*. Hän seilasi maailman merillä päällikkönä eläkeikänsä saakka. Matti Lappalaisen muisteloita on taltioitu haastatteleamalla häntä useaan otteeseen aivan viime vuosien aikana.

Nuorimies Matti Lappalainen, Gustaf Eriksonin palveluksessa, rasvaamassa nelimastoparkki Moshulun fokkamaston alavanteja keväällä 1938.

Suotuisat tuulet kuljettavat säätiön kirjoja maailmalla

Meritiin menestyksekkäs tie kirjamarkkinoilla jatkuu, kun neuvottelujäsen kreikan- ja japaninkielisistä painoksista käydään. Teos on ilmestynyt jo kuudella kielellä, *Ultima Thule* puolestaan neljällä kielialueella. Näiden teosten siivittämänä myös *Mare Balticumista* (1995) ilmestyy syksyllä uusi painos *Die Ostsee - 2000 Jahre Seefahrt, Handel und Kultur* Saksassa National Geographicin toimesta.

Puhdas Itämeri -hankkeille merkittävää tukea

Puhdas Itämeri -hankkeisiin on kevään aikana saatu kaksi merkittävää lahjoitusta nykyisiltä tukijoilta. Näiden lahjoitusten ja muun saadun tuen avulla Itämeren suojelutyötä voidaan edelleen jatkaa.

Sanoma-konserni ja John Nurmisen Säätiö solmivat huhtikuun 12. päivänä kolmivuotisen sopimuksen Säätiön Puhdas Itämeri -hankkeiden tukemisesta. Sopimus sisältää medianäkyvyyttä Sanoman eri medioissa. Sanoma on ollut tärkeä Puhdas Itämeri -hankkeiden tukija ja auttanut säätiötä medianäkyvyyden saamisessa jo vuodesta 2006 eli Puhdas Itämeri -hankkeiden alkuajoista lähtien. Nyt myönnetyn kolmivuotisen tuen avulla näyttävä ja tuloksellinen viestintä voi jatkua.

Säätiön toimintaperiaatteet tukevat Sanoman tavoitetta ottaa vastuuta lähiympäristöstään. *Puhdas Itämeri -hankkeiden tukijana Sanoma on mukana saavuttamassa konkreettisia ja todennettavissa olevia tuloksia Itämeren hyväksi. Tämä on meille erityisen tärkeää, koska Sanoman asiakkuuksista merkittävä osa sijaitsee Itämeren ympäristössä* perustele Sanoman hallituksen puheenjohtaja Jaakko Rauramo.

Maaliskuun lopussa MetroAuto Group lahjoitti 85-vuotisjuhliensa kunniaksi Puhdas Itämeri -rahastoon 14 000 euroa. Lahjoitukseen olivat osallistuneet niin yrityksen asiakkaat, päämiehet kuin yhteistyökumppanitkin. MetroAuto Groupin toimitusjohtaja Satu Wrede luovutti konsernin lahjoituksen John Nurmisen Säätiön hallituksen puheenjohtaja Juha Nurmiselle 29. maaliskuuta.

Hankkeiden eteneminen

Rehevöitymishankkeita on nyt käynnissä viidessä maassa ja kahdeksassa kaupungissa. Työt ensimmäisessä kohteessa eli Pietarin suurilla puhdistamoilla saataneen päätökseen tämän vuoden aikana. Muissa kohteissa ollaan käynnistämässä teknisiä selvityksiä.

Suomenlahden meriliikenteen turvallisuutta edistävässä Tankkeriturva-hankkeessa on talven aikana onnis-

tuneesti testattu aluksen reittisuunnitelman lähettämistä tankkerilta maihin viranomaisille. Kevään ja kesän aikana tullaan keskittymään viranomaisilta aluksille toimitettavan navigointi-informaation sisältöön.

John Nurmisen Säätiön rehevöitymishankkeiden kohdekaupungit.

Laaja yhteistyö Suomenlahden öljyonnettomuuden uhkan torjumiseksi

Suomenlahden liikenneturvallisuuden kannalta on tärkeää keskittyä siihen, että suuronnettomuudet saataisiin ehkäistä ennalta, koska onnettomuuksien jälkihoito on monin verroin hankalampaa ja kalliimpaa. Liikennevirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto, Neste Oil ja John Nurmisen Säätiö allekirjoittivat kesäkuun alussa sitoumuksen Tankkeriturva-yhteistyöstä. Tavoitteena on merkittävästi pienentää suuronnettomuuden riskiä Suomenlahdella ottamalla käyttöön ennakoiva alusliikenteen ohjauspalvelu ENSI (Enhanced Navigation Support Information) Suomenlahdella liikkuvilla säiliöaluksilla vu-

den 2013 aikana. Tankkeriturva-hanke luo edellytykset kokonaan uudelleen ajattelulle alusliikenteen ohjauksessa. Perusidea on tuoda ilmialusta tuttuja turvallisuuskäytäntöjä merille. Laivan reittisuunnitelmat voidaan lähettää internetin kautta komentosillalta tarkistettavaksi alusliikennekeskuksiin, jotka voivat suunnitelman nähtyään lähettää alukselle hyödyllistä lisätietoa reittiin liittyen.

Amiraali Jubani Kaskeala, Tankkeriturva-ohjausryhmän puheenjohtaja ja John Nurmisen Säätiön hallituksen jäsen.

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖ

John Nurmisen Säätiö on perustettu vuonna 1992. Säätiöllä on kaksi toimintalinjaa: merihistoria ja meriympäristö. Säätiön kulttuuritoiminta on keskittynyt merenkulun, löytöretkien ja kartografian historiaan.

Puhdas Itämeri -hankkeilla on kaksi toiminta-alueita: Itämeren rehevöitymiseen liittyvät hankkeet sekä Itämeren tankkeriturvallisuuteen liittyvä hanke.

John Nurmisen Säätiö
Pasilankatu 2
00240 Helsinki

p. 050 545 0481

www.johnnurmisenfaatio.fi
www.puhdasitameri.fi

JNS-UUTISET

Painosmäärä: 4000

Olemme postittaneet tämän lehden rekisterissämme oleville asiakkaillemme sekä yhteistyökumppaneillemme. Mikäli et jatkossa halua JNS-Uutisia, ilmoita asiasta John Nurmisen säätiöön. Olemme myös kiitollisia palautteesta.

JNS-Uutiset ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

KIRJAT

Hinnat sisältävät postimaksun Suomessa

VALO MERELLÄ - LJUSET TILL HAVS
Suomen majakat - Finlands fyrar 1753-1906

Seppo Laurellin mukaansatempaavasti kirjoittama ja upeasti kuvitettu teos valaisee Suomen historiallisten majakoiden taustoja, arkkitehtuuria ja rakentamista. 360 sivua. Suomi/Svenska.

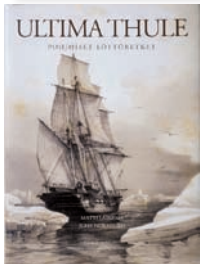
KESÄTARJOUS 50 € (64,90)

MERITIE
Navigoinnin historia

Kansainvälisesti menestynyt Meritie on silmiä hivelevä arvoteles merten, laivojen ja navigoinnin historiasta kaikille merenkulusta kiinnostuneille. 374 sivua. Suomi, englanti, saksa.

89 €

ULTIMA THULE
Pohjoiset löytöretket

Teos pohjoisen kartografian ja navigoinnin historiasta. Kirja sai Suomen kirjataiteen komitean kunniamaininnan vuonna 2001.

344 sivua. Suomi, ruotsi, englanti.

79,90 €

MARE BALTICUM
2000 vuotta Itämeren historiaa

Itämeren kohtalot kahden vuosituhannen ajalta. Suomen kirjataiteen komitea palkitsi teoksen vuoden 1995 kauneimpana kirjana. 288 sivua. Suomi, englanti.

79,90 €

KUNINKAANSAARI
Akvarellinkeveä saaripäiväkirja kolmelta vuosikymmeneltä

Tuurnalan perheen mökkielämää paratiisinaisessa linnoitusaaressa Helsingin edustalla. Erinomainen lahjakirja. 128 sivua.

KESÄTARJOUS 20 € (34,90)

MUSKOTTISOTA
Taistelu Itä-Intian Maustesaarista

Hyvä sekoitus loistavaa tarinan kerrontaa ja oikeaa historiaa unohtetusta kauppasodasta, joka käytiin Maustesaarilla 1600-luvulla. 312 sivua.

KESÄTARJOUS 25 € (34,90)

YLI MAAN ÄÄREN
Magalhãesin kohtalokas purjehdus maailman ympäri

Jännittävä ja traaginen kertomus ensimmäisestä maailmanympäripurjehduksesta. 354 sivua.

KESÄTARJOUS 20 € (29,90)

YKSINPURJEHDUS MAAPALLON YMPÄRI
sekä purjehdus Liberdadella Brasiliasta Amerikkaan

Joshua Slocumin tarina on merikirjallisuuden ja matkakertomusten klassikko. 256 sivua.

29,90 €

THE HISTORY OF THE NORDIC MAP
From Myth to Reality

The extensive research of the Scandinavian cartography. The book is an inexhaustible reference book and an excellent gift. 375 pages.

44,90 €

MARINKONSTENS MÄSTARE
400 år av marinnålningar

Boken presenterar Europas mest uppskattade konstnärers marinnålningar från 1600-talet till 1900-talet. I boken finns över 200 färgbilder med skepps- och havsmotiv. 326 sidor.

67,90 €

PAKETTITARJOUS

MERITIE + ULTIMA THULE 99 €

TILAUKSET VAIN ALLA OLEVALLA KUPONGILLA 20.6.–31.7.2010

KYLLÄ KIITOS! Tilaan seuraavat teokset:

Meritie + Ultima Thule	_____ kpl	kieli (Ultima): _____
Muskottisota + Yli maan äären	_____ kpl	
Valo merellä - Ljuset till havs	_____ kpl	
Meritie	_____ kpl	kieli: _____
Ultima Thule	_____ kpl	kieli: _____
Mare Balticum	_____ kpl	kieli: _____
The History of the Nordic Map	_____ kpl	
Marinkonstens mästare	_____ kpl	
Yksinpurjehdus maapallon ympäri	_____ kpl	
Yli maan äären	_____ kpl	
Muskottisota	_____ kpl	
Kuninkaansaari	_____ kpl	

Tilaaja: _____

Osoite: _____

Vastaanottaja
maksaa
postimaksun

John Nurmisen Säätiö

tunnus 5015946

00003 VASTAUSLÄHETYS